

חוזר מס': _____

ירושלים, י' באדר, התשע"ה
01 מרץ 2015

אל: מנהלי בתי החולים
מנהלי האגפים הרפואיים – קופות החולים

הנדון: מתן השירותים בתחום התפתחות הילד על ידי קופות החולים
סימוכין: חוזרנו מס' 19/2013 מיום: 8.7.2013

הננו להביא בזאת לידיעתכם נוסח מעודכן המחליף ומבטל את חוזרנו שבסימוכין.

1. כללי:

השירותים להתפתחות הילד ניתנים על פי צרכים רפואיים והתפתחותיים, בזמן ובמרחק סבירים. ילדים הזקוקים לטיפול בתחום התפתחות הילד, בשל בעיות רפואיות נוספות (שאינן התפתחותיות, כגון לאחר ניתוח, תאונה, מחלה, או כתוצאה מליקוי דוגמת חץ שסוע וכו') יקבלו אותו בהתאם לצורך רפואי ובכפוף למסגרת סל שרותי הבריאות ללא תלות בזכאות לסל השרותים ההתפתחותי. ההפניה להתפתחות הילד הינה באישור הגורם המוסמך. על מתן השירות תחול סמכותם של גורמי הפיקוח והביקורת כמקובל.

2. מטרה:

פרסום אמות המידה לשירותים בתחום התפתחות הילד.

3. הגדרות:

"גורם רפואי מוסמך" רופא מומחה בנירולוגית ילדים והתפתחות הילד או רופא ילדים עם ניסיון עבודה של 3 שנים לפחות, בהיקף של חצי משרה לפחות, במכון מוכר להתפתחות הילד.

"גורם מקצועי מוסמך" הוא בעל מקצוע בריאות (פיזיותרפיסט, מרפא בעיסוק, קלינאי תקשורת, פסיכולוג, עובד סוציאלי) העומד בדרישות משרד הבריאות ובעל ניסיון של 3 שנים לפחות בעבודה בתחום התפתחות הילד.

"הפרעה התפתחותית סומטית" כמפורט בחוזר מס' 42/2002 של משרד הבריאות.

"הפרעה התפתחותית מורכבת" ילד עם ליקוי ביותר מתחום תפקודי אחד מתחומי התפתחות הילד (מוטורי, תחושתית, קוגניטיבי, שפתי, פסיכוסוציאלי, פסיכולוגי/רגשי).

4. הנחיות:

4.1 כללי אבחון וטיפול במכונים ויחידות להתפתחות הילד המוכרות ע"י משרד הבריאות:

4.1.1. ההחלטה על צורך בביצוע אבחון רפואי ניירולוגי התפתחותי הינה החלטה קלינית מקצועית ואיננה נדרשת משיקולים חינוכיים.

- 4.1.2. כל ילד הסובל מהפרעה התפתחותית סומטית, זכאי לקבל טיפול עד גיל 18 בהתאם לצורך (על פי קביעת הגורם המקצועי המוסמך בקופה) ובדרך כלל עד ל- 3 טיפולים בשבוע.
- 4.1.3. כל ילד שאינו בעל הפרעה התפתחותית סומטית אך סובל מהפרעה התפתחותית מורכבת, יאובחן ויטופל במכון או יחידה המוכרים ע"י משרד הבריאות.
- 4.1.4. ילד עד גיל 4 שנים עם חשד לעיכוב התפתחותי, יופנה לאבחון במכון מוכר להתפתחות הילד. צוות המכון יכול להשלים את תהליך האבחון הרב מקצועי במסגרת המכון או להפנות את הילד ליחידה מוכרת על ידי משרד הבריאות, להשלמת האבחון.
- 4.1.5. הטיפול יכול להינתן במסגרת מכון או יחידה התפתחותית המוכרת ע"י משרד הבריאות. ניתן להפנות ילד לקבלת טיפול ע"י גורמים מקצועיים שאינם במסגרת מכון או יחידה התפתחותית רק אם לא מדובר בבעיה התפתחותית מורכבת.
- 4.1.6. ילד בגיל 4-9 שנים, שאינו סובל מהפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת, יכול לעבור אבחון על ידי כל גורם רפואי מוסמך.
- 4.1.7. ילד עם הפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת יקבל שירותים פסיכוסוציאליים ופסיכולוגים לפי צרכיו במסגרת האבחון והטיפול הכוללני ביחידה.
- 4.1.8. ילד עם בעיה בתחום אחד בלבד, שאינו בעל הפרעה התפתחותית סומטית, יטופל במסגרת הקופה, יחידה התפתחותית מוכרת ע"י משרד הבריאות או ע"י גורם חיצוני פרטי העומד באמות המידה של משרד הבריאות.
- 4.1.9. ילד הזקוק לטיפול על ידי יותר מבעל מקצוע בריאות אחד (פיזיותרפיה, קלינאות תקשורת, ריפוי בעיסוק, עבודה סוציאלית ופסיכולוגיה), יטופל במסגרת מכונים או יחידות מוכרות להתפתחות הילד. על מנת להבטיח טיפול איכותי, כל הטיפולים ינתנו תחת קורת גג אחת – באותו מכון או יחידה התפתחותית מוכרת.
- 4.1.10. במקרים מיוחדים ניתן להפנות ילד עם הפרעה התפתחותית סומטית או מורכבת לגורמים מקצועיים שאינם במסגרת מכון או יחידה התפתחותית העומדים באמות המידה של משרד הבריאות (חוזרנו מס' 3/2012).
- 4.1.11. ילדים בעלי סיכון גבוה להפרעה התפתחותית, כמפורט בחוזר "הפניה מוקדמת של ילדים בסיכון למכון להתפתחות הילד מסמך מספר 28/2000", יעברו הערכה התפתחותית לפי המקרה. הצורך במעקב ותדירותו ייקבעו על ידי הגורם הרפואי המוסמך בתחום ההתפתחותי, באישור הגורם המקצועי מטעם הקופה.
- 4.1.12. משך האבחון בפיזיותרפיה, ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת ועבודה סוציאלית יארך שעה וחצי. משך האבחון בפסיכולוגיה יארך בין שעתיים לשלוש.
- 4.1.13. ביקורים לצרכי אבחון לא יכללו במניין הטיפולים הקבועים במכסת הזכאות.
- 4.1.14. משך הטיפול בכל אחד ממקצועות הבריאות לא יפחת מ-45 דקות ויכלול מתן הדרכה להורים.
- 4.1.15. הפסקת טיפול תתבצע לפי שיקול דעת מקצועי.

5. מספר הטיפולים:

ילדים שאינם סובלים מהפרעה התפתחותית סומטית ושלא אובחנו כנמצאים בספקטרום האוטיסטי זכאים לסל טיפולים כדלקמן:

5.1. מהלידה עד גיל 3 שנים:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של הרופא המומחה מטעם הקופה, ללא הגבלה במספר הטיפולים.

5.2. בגילאי 3-6:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של מומחה הקופה, גם אם לא קיבל את מלוא הטיפולים שהסל מאפשר, והם: עד 27 טיפולים לשנה – למקצוע, ועד 54 טיפולים בכל המקצועות יחד.

5.3. אבחון לפני גיל 6:

ילד שפנה לאבחון לפני גיל 6 שנים יהיה זכאי, בשנה הראשונה לטיפול בו, למספר הטיפולים להם היה זכאי ביום ההפניה.

5.4. בגילאי 6-9:

בהתאם לצורך ולפי שיקול דעת רפואי מקצועי של מומחה הקופה, עד 9 טיפולים לשנה למקצוע ועד 18 טיפולים לשנה בכל המקצועות יחד. אמות המידה לקביעת מספר הטיפולים לילדים שאינם סובלים מהפרעה התפתחותית סומטית הנן הצרכים, המטרות והיעדים שהוצבו ע"י אנשי המקצוע, בהתאם לקביעת גורם רפואי מוסמך או גורם מקצועי מוסמך.

6. זכאות תלמידי החינוך המיוחד לקבלת שרותים התפתחותיים ע"י הקופה:

על פי חוק החינוך המיוחד, תשמ"ח, 1988 – סעיף 22 ב' (שירותי בריאות הניתנים לפי חוק זה אינם שירותי בריאות ולאור זה מצופה ומוסכם כי מערכת החינוך תספק את השירותים ההתפתחותיים לילדי החינוך המיוחד על פי סל החינוך המיוחד). יחד עם זאת, קופת החולים אינה רשאית לשלול שירותים לילד בתחום התפתחות הילד רק מן הטעם כי הילד הנו תלמיד בחינוך המיוחד או בכל מערכת חינוכית אחרת ועליה לספק את השירותים ההתפתחותיים לפי צרכי הילד. הצורך בתוספת טיפולים ייקבע על ידי הגורם המקצועי המוסמך בתחום ההתפתחותי בקופה, רק לאחר קבלת סיכומים מפורטים מהגורמים המקצועיים החינוכיים (גן או בית ספר).

7. זכאות לשרותים התפתחותיים של ילדים ברצף האוטיסטי:

ילדים שאובחנו כסובלים מהפרעה בספקטרום האוטיסטי ושאנם משתתפים בתכנית הטיפול הבריאותי המקדם מטעם משרד הבריאות, זכאים, עד הגיעם לגיל 18 שנים, עד 3 טיפולים שבועיים (כאשר משך כל טיפול לא יפחת מארבעים וחמש דקות כפי שפורט לעיל) במקצועות הבריאות בהתאם לצורך ועל פי חוות דעת מקצועית של קופת החולים, מתוך סל השירותים בהתפתחות הילד (ריפוי בעיסוק, קלינאות תקשורת, פיזיותרפיה, פסיכולוגיה ועבודה סוציאלית). הטיפולים יינתנו, במכונים או ביחידות המוכרים על ידי משרד הבריאות או על ידי גורמים מקצועיים מוסמכים ובעלי נסיון של שנתיים בטיפול בילדים בספקטרום האוטיסטי.

8. משך המתנה לאבחון ולטיפול (ממועד הגעת ההפניה למערך ההתפתחותי בקופה):

8.1. משך המתנה המרבי לאבחון ולתחילת טיפול גם יחד, תלוי בגיל הילד:

8.1.1 תינוקות עד גיל שנה: על פי החלטת הרופא המומחה, יתקבלו לאבחון וטיפול לא יאוחר מ- 3 חודשים.

8.1.2 ילדים עם בעיות מורכבות מעל גיל שנה: יתקבלו לאבחון וטיפול תוך 4 חודשים.

8.1.3 ילדים הסובלים מלקות נקודתית: כגון, בעיות היגוי של אות מסוימת, החזקת עפרון וכ"ו ישלחו לטיפול ביחידות להתפתחות הילד בקופת החולים, ביחידות המוכרות ע"י משרד הבריאות או לספקים חיצוניים.

8.2. קיימת קדימות לאבחון ולטיפול לילדים כמפורט להלן, בשנה הראשונה לפנייתם (חוזרנו מס' 28/2002):

8.2.1 הפרעה התפתחותית הדורשת התערבות טיפולית מיידי:

8.2.2 פגים שנולדו במשקל לידה מתחת ל-1,500 גרם ולפני שבוע 33 להיריון (זמן המתנה המירבי לאבחון ולהתחלת טיפול בילדים אלו, מעת ההפניה, לא יעלה על שבועיים).

8.2.3 פגים שנולדו מעל שבוע 33 או מעל 1,500 גרם (זמן המתנה המירבי לאבחון ולהתחלת טיפול בילדים אלו, מעת ההפניה, לא יעלה על חודש).

8.2.4 ילדי עולים עם הפרעה התפתחותית בשנה הראשונה לעלייתם ארצה.

8.3. במקרה של עיכוב במתן השירות (אבחון וטיפול) מעבר למועדים שנקבעו, הילד יוכל לפנות ישירות ולהיות מטופל באחת מהיחידות להתפתחות הילד, המוכרות על ידי משרד הבריאות, אף אם זו אינה קשורה בהסדר

עם הקופה המבטחת וזו לא הפנתה את הילד לאותה יחידה. במקרים חריגים, ובהעדר פתרון אחר בזמנים שנקבעו, הילד יוכל לפנות לקבלת הטיפול גם למטפל פרטי. בכל מקרה, הילד יהיה זכאי להחזר בגין רכישת השירות בכפוף לתעריפים בתחום התפתחות הילד למעט ההשתתפות העצמית (על פי חוזר סמנכ"ל לפיקוח על קופות חולים ושירותי בריאות נוספים מס' 1/10).

9. אבחון וטיפול פסיכולוגי:

טיפול פסיכוסוציאליים וטיפולים פסיכולוגיים התפתחותיים מהווים חלק מסל הטיפולים בתחום התפתחות הילד והם יינתנו לפי צרכי הילד ועל פי הגדרת החוק.

9.1. אבחון פסיכולוגי יינתן לילדים הזקוקים לכך לדעת הצוות המטפל.

9.2. אבחון פסיכולוגי לצרכי השמה לחינוך המיוחד (בילדים עד גיל 6 שנים) יתבצע במערכת ההתפתחותית. אבחונים אלה (שאינם לצרכים רפואיים התפתחותיים) ימומנו על ידי משרד החינוך לפי תעריפי משרד הבריאות. אבחון פסיכולוגי הנדרש לצרכי השמה בלבד ולא לצורך טיפולי התפתחותי איננו מזכה בהחזר מהקופה אם נרכש באופן פרטי.

9.3. אבחון פסיכולוגי חוזר יינתן בהתאם לצורך. ככלל, אין צורך באבחון כאמור יותר מפעמים במשך שש שנות הזכאות, בנוסף לאבחון הראשון, ואין מקום לאבחון חוזר בטרם חלפה שנה מהאבחון הקודם.

10. אבחון וטיפול פסיכוסוציאלי: הערכה פסיכוסוציאלית (INTAKE) תינתן ע"י עובדת סוציאלית לכל ילד הזקוק לכך לדעת הצוות הממייין / מאבחן / מטפל.

11. אבחון וטיפול בריפוי בעיסוק: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

12. אבחון וטיפול בפיזיותרפיה: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

13. אבחון וטיפול בהפרעות בתקשורת: יינתנו בהתאם להגדרות מקצוע זה על ידי משרד הבריאות.

14. השתתפות עצמית כמפורט בחוזר ס/מנכ"ל הפיקוח על קופות החולים והשב"ן "עדכון תשלומים בעד שירותי בריאות ותרופות לשנת 2012" המתעדכן אחת לשנה:

14.1. ההשתתפות הכספית העצמית המירבית לילד בגיל 3-9 שנים, שאינו סובל מהפרעה התפתחותית סומטית, בגין שרותים מתחום התפתחות הילד היא לפי הקבוע בחוק, בסעיף 6 לחלק השני בתוספת השניה בחוק.

14.2. ילדים ברצף האוטיסטי המקבלים את השירותים בקופת החולים על פי החוק אינם פטורים מהשתתפות עצמית.

14.3. פטורים מתשלום השתתפות עצמית:

14.3.1 ילדים עד גיל 3 שנים;

14.3.2 ילדים עם הפרעות התפתחותיות סומטיות;

14.3.3 ילדים שהוריהם מקבלים הבטחת הכנסה.

15. דיווח:

אחת לשנה יועבר ע"י מנהלי המכונים והיחידות ההתפתחותיות, דיווח למנהלת המחלקה להתפתחות הילד במשרד הבריאות אודות:

- 1) איוש של תקני המכון / יחידה;
- 2) מס' האבחונים והטיפולים שבוצעו;
- 3) משך ההמתנה הממוצעת לאבחון וטיפול על פי המקצועות השונים.

הואילו להעביר תוכן חוזר זה לידיעת כל הנוגעים בדבר במוסדכם.

ב ב ר כ ה,

ד"ר ורד עזרא
ראש מינהל הרפואה (בפועל)

העתק : המנהל הכללי

המשנה למנהל הכללי
הנהלה מורחבת
מנהלי קופות החולים
קרפ"ר – צ.ה.ל
קרפ"ר – שרות בתי הסוהר
קרפ"ר – משטרת ישראל
רכז הבריאות, אגף תקציבים – משרד הבריאות
יו"ר ההסתדרות הרפואית
יו"ר מועצה מדעית – ההסתדרות הרפואית
מנכ"ל החברה לניהול סיכונים ברפואה
בית הספרים הלאומי והאוניברסיטאי
ארכיון המדינה
מנכ"ל חברת ענבל

סימוכין : 17539415

כתובת אתר האינטרנט בו מפורסמים חוזרי מינהל הרפואה וחוזרי מנכ"ל היא: -
www.health.gov.il